
ROWERZYSTA W RUCHU DROGOWYM

Wprowadzenie.

Rowerzystę korzystającego z drogi publicznej obowiązują wszystkie przepisy ruchu drogowego. Niemniej część z tych przepisów dotyczy wyłącznie kierujących rowerami. Z punktu widzenia prawa nie ma znaczenia, jakim rowerem się poruszasz ani w jakim celu to robisz.

Nie wszystkie przepisy ruchu drogowego będą się nam podobać. Problemy może też sprawiać infrastruktura drogowa i rowerowa, która w połączeniu z tymi przepisami może być niezyciowa, niesfunkcjonalna i po prostu irytować. Warto jednak znać podstawowe zasady ruchu drogowego dotyczące rowerzystów – choćby po to, by wiedzieć gdzie i kiedy je naruszamy.

Wyposażenie roweru.

By ruszyć w trasę, wystarczy nam sprawny rower, napompowane opony i siła w nogach. Aby jednak być w zgodzie z przepisami musimy sprawdzić, czy nasz rower jest odpowiednio wyposażony.

Rower musi być wyposażony w co najmniej jedno światło barwy białej lub żółtej selektywnej z przodu, co najmniej jedno światło odblaskowe barwy czerwonej o kształcie innym niż trójką oraz co najmniej jedno światło pozycyjne barwy czerwonej z tyłu, co najmniej jeden skutecznie działający hamulec i dzwonek lub inny sygnał ostrzegawczy o nieprzeraźliwym dźwięku.

O ile nie korzystasz z roweru torowego lub tzw. „fixie”, to sprawny hamulec (a zapewne nawet dwa) nie powinny nastroić żadnych trudności. Warto jednak od czasu do czasu sprawdzić, czy ten kluczowy element roweru działa prawidłowo. Rower powinien być też wyposażony w dzwonek lub inny sygnał ostrzegawczy, którego użycie nie powinno powodować popłochu i paniki wśród innych uczestników ruchu drogowego.

Nieco więcej zachodu może wymagać wyposażenie roweru w odpowiednie oświetlenie. Obowiązek korzystania ze świateł mijania w ciągu dnia nie dotyczy rowerzysty, a więc o ile nie planujemy jazdy w czasie od zmierzchu do świtu, a na naszej trasie nie znajduje się tunel,

to rower nie musi mieć zamontowanego oświetlenia. Nie dotyczy to tylnego odbłasku w kolorze czerwonym, którego posiadanie jest obowiązkowe o każdej porze dnia.

Niezależnie od braku takiego obowiązku warto korzystać z oświetlenia roweru dla własnego bezpieczeństwa. Czy to w gorszej pogodzie, czy w pogodny dzień (np. w cieniu) rower z działającym oświetleniem jest bardziej widoczny dla innych uczestników ruchu drogowego.

Decydując się na zakup i montaż oświetlenia rowerowego musimy pamiętać o tym, że światło białe dopuszczalne jest tylko z przodu, a światło czerwone wyłącznie z tyłu. Rowerzysta może korzystać zarówno z oświetlenia ciągłego jak również z migających świateł pozycyjnych. Nasze światła powinny być widoczne w nocy przy dobrej przejrzystości powietrza z odległości co najmniej 150 m i muszą znajdować się na wysokości pomiędzy 25 cm a 150 cm od powierzchni jezdni.

Kask rowerowy.

W Polsce nie istnieje obowiązek korzystania z kasku podczas jazdy rowerem. To tyle jeżeli chodzi o przepisy. Na szczęście coraz częściej kask rowerowy to podstawa czy to w ruchu miejskim, czy to podczas weekendowych przejażdżek z najbliższymi, a tym bardziej podczas szybszej jazdy sportowej lub pół-sportowej. Podczas wypadku i uderzenia głową o asfalt, beton czy szuter kask może uratować życie.

Sposób jazdy rowerem.

Co oczywiste, rowerzystów obowiązuje ruch prawostronny. Zasada ta dotyczy również dróg dla rowerów. Powinniśmy jechać możliwie blisko prawej krawędzi jezdni, a jeżeli poruszamy się drogą dwujezdniową musimy korzystać z prawego pasa. Na skrzyżowaniu i bezpośrednio przed nim rowerzysta może poruszać się środkiem pasa ruchu, jeżeli ten pas umożliwia opuszczenie skrzyżowania w więcej niż jednym kierunku.

Jeżeli wzdłuż jezdni znajduje się pobocze, kierujący rowerem zobowiązany jest do korzystania z niego, chyba że nie nadaje się ono do jazdy lub utrudniałoby to ruch pieszych.

Kierując rowerem musimy mieć zawsze co najmniej jedną rękę na kierownicy (tzw. „jazda bez trzymanki” jest zabroniona), a obie nogi rowerzysty muszą znajdować się zawsze na pedałach. Zabronione jest też czepianie się innych pojazdów.

Zasadniczo zabroniona jest jazda rowerzystów po jezdni obok siebie. Niemniej od roku 2011 istnieje od niej wyjątek, o którym niestety nie wszyscy słyszeli. Parami możemy jechać na rowerach wyjątkowo, jeżeli nie utrudnia to poruszania się innym uczestnikom ruchu albo w inny sposób nie zagraża bezpieczeństwu ruchu drogowego. Przepis jest dość nieostry, z pewnością jednak poruszanie się w ten sposób po pustej ulicy jest dopuszczalne (co potwierdza stanowisko sądów powszechnych).

Jeżeli w drogę zamierzamy wybrać się w większej grupie pamiętać należy, że liczba rowerów jadących w zorganizowanej kolumnie nie może przekraczać 15, a odległość pomiędzy kolumnami rowerów nie może być mniejsza niż 200 m.

Znaki drogowe.

Rowerzystów obowiązują oczywiście wszystkie znaki drogowe, zarówno pionowe jak i poziome. Niemniej kilka znaków drogowych dotyczy w zasadzie wyłącznie kierujących rowerami i dlatego warto poznać je bliżej. Poniżej wybrane znaki drogowe, które dotyczą rowerzystów, a ich omówienie znajdziecie w dalszej części niniejszego opracowania.

znak C-13

znak C-13/C-16

znak C-13/C-16

znak P-23

znak C-16 + T-22

znak P-27

znak B-9

znak B-9 + T-22

Tabliczka „nie dotyczy rowerów” (znak T-22) oznacza, że znak pod którym się znajduje nie dotyczy kierujących rowerami. Spotkać ją można m.in. przy znakach B-1 (zakaz ruchu), B-2 (zakaz wjazdu), B-21 i B-22 (zakaz skrętu w lewo/prawo), D-3 (droga jednokierunkowa) czy C-16 (droga tylko dla pieszych).

Droga dla rowerów.

Droga dla rowerów (tzw. ścieżka rowerowa) oznaczana jest znakiem pionowym C-13 lub znakiem poziomym P-23. Znaki C-13/C-16 (w obu wariantach) oznaczają drogę dla rowerów i pieszych. Znak poziomy P-27 oznacza pas ruchu dla rowerów. Kierujący rowerem jest zobowiązany do korzystania z drogi dla rowerów (lub pasa ruchu dla rowerów), jeżeli są one wyznaczone dla kierunku, w którym się porusza lub zamierza skręcić. Obowiązek ten dotyczy zarówno tzw. ścieżki rowerowej, jak również drogi dla rowerów i pieszych (tzw. ścieżki pieszo-rowerowej). W tym drugim przypadku rowerzysta zobowiązany jest zachować szczególną ostrożność i ustępować miejsca pieszym.

Znak C-13/C-16 oznacza tzw. ścieżkę pieszo-rowerową i występuje w dwóch wariantach. Podział pionowy (prawo/lewo) oznacza, że piesi i rowerzyści powinni poruszać się wyznaczonymi dla siebie strefami danej drogi (np. piesi po prawej, a rowerzyści po lewej). Z kolei podział poziomy (góra/dół) oznacza, że brak jest wydzielonych stref dla pieszych i rowerzystów i korzystają oni z drogi wspólnie, przy czym to pieszym przysługuje pierwszeństwo na całej szerokości takiej drogi.

Samodzielnie występujący znak C-16 oznacza drogę dla pieszych, czyli *de facto* chodnik. Z drogi takiej nie może korzystać kierujący rowerem. Niemniej zdarza się, że pod znakiem C-16 znajduje się tabliczka T-22 (zdarzają się również tabliczki z napisem „dopuszczony ruch rowerowy”). W takim wypadku rowerzysta może korzystać z takiej drogi z zachowaniem pierwszeństwa pieszych. Nie mamy jednak w takiej sytuacji do czynienia z tzw. ścieżką pieszo-rowerową, a kierujący rowerem nie musi korzystać z takiego dopuszczenia ruchu rowerem i może zgodnie z przepisami poruszać się jezdnią.

Znak poziomy P-23 to w zasadzie powtórzenie znaku pionowego C-13, natomiast znak poziomy P-27 jest podpowiedzią dla rowerzysty wskazującą, w jakim kierunku może poruszać się rowerem na danej jezdni. Znak P-27 spotkać można m.in. na drogach jednokierunkowych, na których dopuszczalny jest dwukierunkowy ruch rowerów.

Zakaz ruchu rowerów.

Ruch rowerów zabroniony jest na autostradach (znak D-9) i drogach ekspresowych (znak D-7). Ponadto zastosowanie znaku B-9 (zakaz wjazdu rowerów) zakazuje ruchu rowerów na danym odcinku drogi i dotyczy zarówno jezdni, jak i pobocza. Rowerzystę obowiązują również znaki zakazu B-1 (zakaz ruchu w obu kierunkach) i B-2 (zakaz wjazdu), o ile pod znakami tymi nie znajduje się tabliczka T-22 lub inna tabliczka dopuszczająca ruch rowerów.

Znak B-9 (zakaz ruchu rowerów) dotyczy zarówno rowerów jednośladowych, jak i wielośladowych. Absurdalnie wygląda połączenie znaku B-9 z tabliczką T-22 („nie dotyczy rowerów”), nie jest jednak ono pozbawione sensu. Zestawienie znaku B-9 i tabliczki T-22 oznacza, że zakaz dotyczy wyłącznie rowerów wielośladowych.

Przejazd przez jezdnię.

W miejscach przecięcia jezdni z ciągami pieszymi, rowerowymi i pieszo-rowerowymi spotykamy tzw. „zebrę” tj. znak poziomy P-10 (przejście dla pieszych) lub P-11 (przejazd dla rowerzystów). Znak P-10 oznacza miejsce na jezdni wyznaczone do jej przekraczania przez pieszych. Przejeżdżanie przez przejście dla pieszych rowerem jest absolutnie zakazane.

znak P-10

P-11

Jazda rowerem po chodniku.

Kierujący rowerem nie może korzystać z chodnika i drogi dla pieszych. Od tego zakazu istnieją jednak trzy wyjątki. W każdej z tych wyjątkowych sytuacji kierujący rowerem zobowiązany jest jechać powoli, zachować szczególną ostrożność i ustępować miejsca pieszym.

Kierujący rowerem może korzystać z chodnika lub drogi dla pieszych jeżeli opiekuje się jadącym na rowerze dzieckiem do lat 10. W takiej sytuacji kierujący rowerem może również korzystać z lewej strony jezdni na zasadach jakie dotyczą pieszych poruszających się jezdnią, wzdłuż której nie ma chodnika.

Drugi wyjątek dotyczy sytuacji, w której droga, wzdłuż której prowadzi chodnik dopuszcza prędkość powyżej 50 kmh, wzdłuż tej drogi nie ma wydzielonej drogi dla rowerów lub pasa ruchu dla rowerów, a chodnik wzdłuż tej drogi ma szerokość co najmniej 2 m. Wszystkie te warunki muszą być spełnione łącznie.

Trzeci wyjątek ma związek z warunkami pogodowymi, które zagrażają bezpieczeństwu rowerzysty na jezdni (np. śnieg, silny wiatr, ulewa, gołoledź, mgła). Przepis ten dotyczy warunków pogodowych, a nie stanu jezdni, a więc problematyczne może być ustalenie czy warunkami pogodowymi jest jedynie padający deszcz czy też kałuże znajdujące się na jezdni już po opadach deszczu.

Podsumowanie.

Korzystając z dróg publicznych jako rowerzysta pamiętać należy, że w starciu z samochodem rowerzysta jest zawsze słabszą stroną. Jak stanowi zasada ograniczone zaufania uczestnik ruchu ma prawo liczyć, że inni uczestnicy ruchu przestrzegają przepisów ruchu drogowego, chyba że okoliczności wskazują na możliwość odmiennego zachowania.

Dlatego bez względu na obowiązujące przepisy należy zachować przede wszystkim zdrowy rozsądek i kulturę (zarówno jazdy jak i osobistą). Dotyczy to nie tylko rowerzystów, ale też pieszych i może przede wszystkim kierowców.

Do zobaczenia na szosie.

radca prawny Mateusz Data

Leszno, dnia 17 maja 2021 r.